

Godsbeeld psychiatrische patiënt negatiever

11 september 2018, 03:00

Hilbert Meijer

Psychiatrische patiënten hebben bovengemiddeld vaak een negatief godsbeeld. In het pastoraat aan hen moet daarom voorzichtig worden omgesprongen met bemoedigende zinnen als 'je kunt altijd bij God terecht'.

► Amsterdam

Dat adviseert godsdienstpsycholoog Hanneke Schaap-Jonker. Eind deze maand promoveert ze aan de Vrije Universiteit in Amsterdam op een onderzoek naar de vraag hoe psychiatrische patiënten God en geloof ervaren. Zij concludeert dat hun godsbeeld wezenlijk verschilt van dat van mensen zonder psychiatrische diagnose. 136 patiënten vulden een speciaal ontwikkelde Vragenlijst Godsbeeld in. Bijna de helft heeft een redelijk positief godsbeeld en ontleent steun aan het geloof. Daar staat tegenover dat vier op de tien een bovengemiddeld negatief godsbeeld hebben. 'We wisten al dat ze op het gebied van geloof meer angst, boosheid en verlatenheid ervaren', zegt Schaap. 'Dat is logisch, maar het opvallende uit mijn onderzoek is dat hun godsbeeld echt anders in elkaar zit. Het meest negatieve, haast wraakzuchtige godsbeeld zie je alleen in de groep met psychiatrische patiënten.' Dat is een tragische vaststelling, zegt Schaap. 'Mensen die het vanwege hun stoornis al heel zwaar hebben, kampen ook nog met deze geloofsbeleving. Je kunt hun steun of troost of bemoediging, maar soms zorgt het geloof juist voor meer angst en boosheid.'

doorvragen

Schaap, rector van het Kennisinstituut christelijke ggz, dat onderdeel is van Eleos en De Hoop ggz, ontdekte dat niet alleen het godsbeeld bij psychiatrische patiënten anders is, maar dat ze aan het geloof gelinkte woorden als 'vertrouwen' en 'troost' bovendien anders interpreteren. 'Dat heeft veel gevolgen voor het spreken over religieuze thema's, niet alleen binnen de psychiatrische- en psychologische hulpverlening, maar ook binnen pastorale begeleiding en geestelijke verzorging. Als pastor kun je er niet zomaar van uit gaan dat je met een woord als "vertrouwen" hetzelfde bedoelt als iemand met psychische problematiek. Dus zul je moeten doorvragen: begrijpen wij elkaar? Bedoelen wij hetzelfde?'

Van groot belang is om in het pastoraat aan te sluiten bij het godsbeeld en de geloofsbeleving van degene die met psychische moeiten kampt, zegt Schaap. De pastor moet bovendien niet te snel met een oplossing op de proppen komen. 'Op zich is het waar dat je altijd bij God terecht kunt, maar het heeft niet zoveel zin dat soort bemoedigende boodschappen te communiceren als iemand een heel negatief godsbeeld heeft. Als pastor kun je iemand die zich door alles en iedereen verlaten voelt, het moeilijker maken door te zeggen dat God je nooit in de steek laat. Dat is niet wat die persoon op dat moment nodig heeft. Pastoraat is een kwestie van timing.'